

FICHA IDENTIFICATIVA**Datos de la Asignatura**

Código	35386
Nombre	Fonética y fonología catalanas
Ciclo	Grado
Créditos ECTS	6.0
Curso académico	2021 - 2022

Titulación(es)

Titulación	Centro	Curso	Periodo
1001 - Grado Filología Catalana	Facultad de Filología, Traducción y Comunicación	2	Segundo cuatrimestre

Materias

Titulación	Materia	Carácter
1001 - Grado Filología Catalana	4 - Gramática de la lengua catalana y aplicaciones al asesoramiento lingüístico	Obligatoria

Coordinación

Nombre	Departamento
BERNAL GIMENEZ, MARIA ASSUMPCIO	140 - Filología Catalana
JIMENEZ MARTINEZ, JESUS	140 - Filología Catalana
VALLES CASANOVES, SANTIAGO ANDREU	140 - Filología Catalana

RESUMEN

Es tracta d'una assignatura inclosa en la matèria Gramàtica de la llengua catalana i aplicacions a l'assessorament lingüístic. Aquesta assignatura aprofundeix en la capacitat dels estudiants de reconèixer els diferents sons de la llengua catalana i d'analitzar i de reflexionar sobre els fenòmens que els afecten.

Els objectius bàsics de l'assignatura són:

- Conèixer les característiques del sistema fonètic i fonològic de la llengua catalana, amb especial atenció a l'inventari i a la distribució dels elements
- Aprofundir en els coneixements de la varietat estàndard i dels trets particulars de la varietat pròpia de cada estudiant
- Dominar la transcripció fonètica en la varietat estàndard de la llengua catalana
- Saber instal·lar i utilitzar fonts fonètiques
- Aprendre a usar, en el nivell bàsic, les funcions del programa Praat

CONOCIMIENTOS PREVIOS

Relación con otras asignaturas de la misma titulación

No se han especificado restricciones de matrícula con otras asignaturas del plan de estudios.

Otros tipos de requisitos

Per a cursar aquesta assignatura es pressuposa un domini suficient de la normativa de la llengua catalana.

COMPETENCIAS

1001 - Grado Filología Catalana

- Competencias comunicativas avanzadas en lengua catalana.
- Poseer un conocimiento avanzado de la gramática de la lengua catalana y sus partes.
- Poseer conocimientos de las herramientas, los programas y las aplicaciones informáticas específicas del área de filología catalana.
- Ser capaz de comunicar y enseñar los conocimientos adquiridos del área de filología catalana, teniendo en cuenta los diferentes niveles y contextos de enseñanza de la lengua y la literatura catalanas.
- Ser capaz de localizar, manejar y sintetizar información bibliográfica en el área de la filología catalana.
- Ser capaz de localizar, manejar y aprovechar la información contenida en bases de datos y otros instrumentos informáticos y de Internet en el área de la filología catalana.
- Ser capaz de recibir, comprender y transmitir la producción científica en las lenguas estudiadas en el grado.
- Conocer la gramática y desarrollar las competencias comunicativas en lengua catalana.
- Comparar y analizar constituyentes de la lengua propia con los de otras lenguas.

RESULTADOS DE APRENDIZAJE

Al final d'aquesta assignatura s'espera que l'estudiant siga capaç de:

- Descriure els aspectes bàsics de la producció i la percepció dels sons de la llengua catalana, amb especial atenció als sons que plantegen més problemes en l'aprenentatge del català com a L2
- Reconéixer les relacions de correspondència entre els sons i les grafies de la llengua catalana
- Transcriure amb l'alfabet fonètic internacional textos en la varietat estàndard de la llengua catalana
- Analitzar des del punt de vista fonètic i fonològic les característiques fonamentals de la varietat estàndard de la llengua catalana i de la varietat pròpia de cada estudiant
- Saber comparar els fenòmens de la fonologia catalana amb els de les llengües conegudes i estudiades per l'estudiant
- Instal·lar i usar les fonts fonètiques en un ordinador

- Utilitzar les funcions bàsiques del programa d'anàlisi de veu Praat

DESCRIPCIÓN DE CONTENIDOS

1. Introducció a la fonètica i la fonologia

- 1.1. Tipus de descripció gramatical: gramàtica normativa, descriptiva i predictiva
- 1.2. Conceptes generals
 - 1.2.1. Sons i fonemes
 - 1.2.2. Fonètica i fonologia

2. La producció i la percepció dels sons

- 2.1. La producció dels sons
 - 2.1.1. El període respiratori
 - 2.1.2. El període fonatori
 - 2.1.3. El període articuladori
- 2.2. La percepció dels sons. L'organització de l'oïda

3. Les consonants

- 3.1. La producció de les consonants
- 3.2. Inventari general i diferències dialectals bàsiques
- 3.3. L'estructura sillàbica i la distribució de les consonants
 - 3.3.1. La síl·laba
 - 3.3.2. Els constituents sillàbics
 - 3.3.3. Els tipus sillàbics
- 3.4. Restriccions d'aparició de les consonants
- 3.4. Fenòmens fònics de base foneticofonològica
 - 3.4.1. Assimilació de punt d'articulació
 - 3.4.2. Assimilació de sonoritat
 - 3.4.3. Espirantització
 - 3.4.4. Realització de vibrants
 - 3.4.5. Realització de contínues en contacte
 - 3.4.6. Realització de grups consonàntics finals
 - 3.4.7. Elisió d'aproximants

4. Les vocals

- 4.1. La producció de les vocals
- 4.2. Vocalisme tònic i àton
 - 4.2.1. Inventari i distribució
 - 4.2.2. Diferències dialectals bàsiques
 - 4.2.3. Fenòmens relacionats amb la reducció vocàlica
- 4.3. Fenòmens relacionats amb l'estructura sillàbica
 - 4.3.1. Insercions vocàliques
 - 4.3.2. Elisions vocàliques
 - 4.3.3. Diftongs i hiats

5. Els trets suprasegmentals: accent i entonació

- 5.1. Accent
 - 5.1.1. Definició
 - 5.1.2. Àmbit del mot
 - 5.1.3. Àmbit de la frase
- 5.2. Entonació
 - 5.2.1. Definició
 - 5.2.2. Contorns tonals bàsics del català
 - 5.2.3. Entonació i discurs

VOLUMEN DE TRABAJO

ACTIVIDAD	Horas	% Presencial
Clases de teoría	30,00	100
Prácticas en aula	30,00	100
Elaboración de trabajos individuales	12,00	0
Estudio y trabajo autónomo	20,00	0
Preparación de actividades de evaluación	6,00	0
Preparación de clases de teoría	19,00	0
Preparación de clases prácticas y de problemas	33,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGÍA DOCENTE

El desenvolupament de l'assignatura s'estructura en 2 sessions teòriques i 2 sessions pràctiques setmanals en l'aula, per a les quals el professor posarà a disposició dels estudiants un dossier de treball. Tant en les classes teòriques com en les pràctiques s'incitarà els estudiants a participar.

Les activitats pràctiques inclouran:

- a) exercicis de reforçament dels coneixements ortogràfics més directament relacionats amb la fonologia;
- b) exercicis de reconeixement de la correspondència entre sons i grafies del català;
- c) exercicis de transcripció fonètica;
- d) aplicació del programa Praat a l'anàlisi d'un aspecte de la fonètica del català (individualment o en grups de dos o tres persones).

En les sessions de pràctica el professor indicarà les dates de realització dels diferents exercicis dels blocs a), b) i c) i de les proves relacionades amb els blocs b) i c) l'avaluació de les quals serà vàlida per a la nota final. També orientarà sobre les passes a seguir en l'elaboració del treball pràctic d) i indicarà els terminis de lliurament i les dates de revisió d'aquest treball. El calendari de les activitats, amb la indicació de la data de realització de les diferents proves i dels terminis de lliurament del treball, es podrà descarregar també de l'aula virtual.

El professor i els estudiants faran servir l'aula virtual i el correu electrònic com a mitjà per comunicar canvis, detalls sobre les pràctiques, etc. No obstant això, es recomana l'assistència a les tutories presencials per tractar qüestions o dubtes de caràcter individual o específic. Les tutories no s'utilitzaran en cap cas, però, per tornar a explicar continguts ja impartits en classe, ni els generals de l'assignatura, com ara les diferents parts del temari, ni aspectes més particulars de les pràctiques, com ara el funcionament del programa Praat o el sistema d'instal·lació de les fonts fonètiques.

EVALUACIÓN

L'avaluació de l'aprenentatge de l'estudiant es durà a terme a partir de dos elements:

a) El 30% de la nota correspondrà a tres menes d'**activitats** que es treballaran en les classes pràctiques.

1. En primer lloc, hi haurà un conjunt d'activitats de reforçament dels coneixements ortogràfics relacionats amb l'assignatura. Aquests exercicis constitueixen un dossier que haurà de ser complimentat i mostrat al professor, en les dates que s'indicaran en classe i en l'aula virtual. Aquesta part constituirà, com a màxim, el 5% de la nota final.

2. En segon lloc, hi haurà una activitat en què els estudiants hauran de mostrar que coneixen a quins sons corresponen les diferents grafies del català. A aquesta activitat li correspondrà, com a màxim, el 15% de la nota final. En l'activitat, els estudiants que identifiquen totes les grafies correctament tindran 1,5 punts en la nota final; els que tinguen un error, 0,75 punts, i els que en tinguen dos, 0 punts. Els estudiants amb més de dues errades en aquesta activitat tindran la qualificació de *suspens* en l'assignatura, independentment de la nota de les altres parts.

Els estudiants podran realitzar aquesta activitat tres vegades durant el curs, en les dates que el professor indicarà en classe i en l'aula virtual, i, en cas que en alguna de les ocasions aconseguisquen 1,5 punts, hauran superat aquesta part i no caldrà que tornen a repetir-la el dia de l'examen final.

3. Finalment, els estudiants prepararan un treball pràctic en què usaran el programa Praat per analitzar un aspecte fonètic de la llengua catalana. Aquest treball es podrà realitzar individualment o en grups de dos o tres persones i inclourà les dades analitzades pels estudiants i un informe breu sobre aquestes dades. Aquesta part constituirà, com a màxim, el 10% de la nota final. En aquest treball es valorarà la recol·lecció de les dades (fins a 0,4 punts), la correcció i l'adequació lingüística de l'informe (fins a 0,4 punts), la presentació de les diferents parts del treball (fins a 0,1 punts) i el compliment dels terminis d'execució i lliurament (fins a 0,1 punts).

b) El 70% de la nota correspondrà a una **prova final** que avaluarà els coneixements teòrics i pràctics, així com l'adquisició de les competències generals i específiques.

La prova constarà d'una transcripció fonètica (30% de la nota final) i de diverses preguntes relacionades amb els temes tractats durant el curs (40% de la nota final). Els estudiants tindran l'oportunitat de realitzar l'exercici de transcripció fonètica en classe en l'última setmana del curs, en la data concreta que el professor indicarà en classe i en l'aula virtual; en cas que aconseguisquen una nota mínima de 1,8 punts en aquesta prova prèvia, hauran superat aquesta part i no caldrà que tornen a repetir-la el dia de l'examen final.

La nota mínima per superar aquesta prova final és 3,5 punts (sobre un màxim de 7 punts). En tota la prova final cal demostrar un bon coneixement del registre formal i de la normativa gramatical. Si el conjunt de la prova conté errades de normativa, la prova no es considerarà superada, independentment de la nota del contingut.

Resum de l'avaluació:

Proves de l'avaluació	% sobre final
a) Activitats i exercicis: 1. Activitats de reforçament de l'ortografia (5%) 2. Activitat de reconeixement de grafies (15%) 3. Treball pràctic amb el programa Praat (10%)	30%
b) Prova escrita final: 1. Transcripció fonètica (30%) 2. Prova escrita (qüestions teoricopràctiques) (40%)	70%

REFERENCIAS

Básicas

- BONET, Eulàlia, & Maria Rosa LLORET (1998): *Fonologia Catalana*. Barcelona, Ariel. <<http://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/66052>>
Els sons del català. <<http://www.ub.edu/sonscatala>>.
- IEC (2005): *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana, I: Fonètica*. 3a ed., 4a reimpr. Barcelona, IEC. [Disponible en línia a <<http://www.iec.cat>>.]
- LACREU, Josep (1990): *Manual d'ús de l'estàndard oral*. València, Universitat de València.
- PRIETO, Pilar (2004): *Fonètica i fonologia. Els sons del català*. Barcelona, UOC.
- RECASENS, Daniel (1993): *Fonètica i fonologia*. Barcelona, Enciclopèdia Catalana.
- SOLÀ, Joan; LLORET, Maria-Rosa; MASCARÓ, Joan, & Manuel PÉREZ SALDANYA (dir.) (2002): *Gramàtica del català contemporani, vol. I*. Barcelona, Empúries.

Complementarias

- AVL (2006): *L'estàndard oral valencià. Diccionari ortogràfic i de pronunciació del valencià*. València, Acadèmia Valenciana de la Llengua, p. LXI-LXXV. [Disponible en línia a <<http://www.avl.gva.es>>.]
- BORDEN, Gloria J.; HARRIS, Katherine, S., & Lawrence J. RAPHAEL (1994): *Speech Science Primer*. Baltimore, Williams & Wilkins. 3a edició
- CUENCA, Maria Josep, & Manuel PÉREZ SALDANYA (red.) (2002): *Guia d'ús lingüístics*. València, IIFV. [Disponible en línia a <<http://www.ua.es/institutos/inst.filovalen/Guiausos.pdf>>.]
- GIL FERNÁNDEZ, Juana (1990): *Los sonidos del lenguaje*. Madrid, Síntesis.
- GONZÁLVIZ, Héctor et al. (2007): *Fonet, pràctiques de fonètica*. Alacant, Universitat d'Alacant. Biblioteca de Filologia Catalana Digital. DVD. [Disponible en línia a <<http://www.ua.es/uem/recursos/fonet.html>>.]
- IEC (versió provisional en línia): *Gramàtica de la llengua catalana [ortografia, fonètica i fonologia, morfologia flexiva i formació de mots]*. Barcelona, Institut d'Estudis Catalans. [Disponible en línia a <<http://www.iec.cat>>.]
- RECASENS, Daniel (1991): *Fonètica descriptiva del català*. Barcelona, Institut d'Estudis Catalans.
- SABORIT, Josep (2009): *Millorem la pronúncia*. València, Acadèmia Valenciana de la Llengua.
- SANCHIS GUARNER, Manuel (1950): *Gramàtica valenciana*. València, Torre. [Reeditat a cura de Ferrando, Antoni (1993): *Gramàtica valenciana*. Barcelona, Alta Fulla.
- WHEELER, Max (2005): *The Phonology of Catalan*. Oxford, Oxford University Press.

ADENDA COVID-19

Esta adenda solo se activará si la situación sanitaria lo requiere y previo acuerdo del Consejo de Gobierno

1. Continguts / Contenidos

En el moment de la desaparició de la docència presencial s'havien impartit una bona part dels continguts essencials. Del que quedava, s'han reduït alguns aspectes secundaris dels continguts i s'ha centrat l'atenció a: a) impartir els continguts relacionats amb la transcripció fonètica i b) completar els continguts essencials que mancaven sobre les vocals, les consonants i els trets suprasegmentals.

2. Volum de treball i planificació temporal de la docència

2. Volumen de trabajo y planificación temporal de la docencia

No hi ha cap canvi en el volum de treball. Les classes presencials han estat substituïdes per dossiers amb explicacions i per sessions de videoconferència, programats en les mateixes dates de la docència original. Les activitats previstes es desenvolupen normalment a través de l'aula virtual, també amb la mateixa periodització prevista originalment.

3. Metodologia docent

3. Metodología docente

1. Publicació de materials a l'aula virtual, al llarg del període no presencial.
2. Proposta d'activitats per aula virtual, al llarg del període no presencial.
3. Videoconferència síncrona BBC, en tres sessions entre el 21-4 i el 15-5.
5. Desenvolupament de projectes, com estava previst a l'inici del curs, però a través de l'aula virtual.
6. Tutories per videoconferència

4. Avaluació

2. Increment del pes en la nota final de l'avaluació contínua, fins al 37,5%
3. Proves d'avaluació per treballs acadèmics
6. Proves objectives (tipus test) en l'aula virtual
7. Prova escrita oberta (examen tradicional) però distribuïda en l'aula virtual

-La part d'activitats es manté com estava (exercicis setmanals, prova de reconeixement de grafies i informe de Praat), amb la peculiaritat que els exercicis setmanals i l'informe de Praat es monitoritzen i es lliuren a través de l'aula virtual i la prova de reconeixement de grafies es realitza com a prova objectiva en l'aula virtual. S'incrementa el pes en la nota final de l'avaluació contínua des de 3 punts fins a 3,75 punts.

-Pel que fa a la prova escrita, es manté la transcripció d'un text i les preguntes teòriques, en format test, que es distribuïran el dia de l'examen a través de l'aula virtual. El pes d'aquesta part es redueix a 6,25 punts: la primera prova passarà a tenir un valor de 3,75 punts i la segona es redueix a 2,5 punts. Per a aprovar, serà suficient obtenir en la suma d'aquesta part escrita 2,5 punts (un 4 sobre 10) si l'estudiant ha lliurat un 80% dels exercicis que es proposen cada setmana a l'aula virtual.

Proves de l'avaluació	% sobre final
Activitats i exercicis: Activitats de reforçament de l'ortografia (6,25%) Activitat de reconeixement de grafies (18,75%) Treball pràctic amb el programa Praat (12,5%)	37,5%
Prova escrita final: Transcripció fonètica (37,5%) Prova escrita (qüestions teoricopràctiques) (25%)	62,5%

5. Bibliografia

5. Bibliografía

La bibliografia recomanada es manté perquè és accessible